

Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка
Наукова бібліотека
Науково-бібліографічний відділ

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ
ДІДОВИЧ

Біобібліографічний покажчик

Чернігів
2012

УДК 012:53

ББК Я19:В3

Д44

Микола Миколайович Дідович : біобібліогр. покажч.
/ уклад. Н. П. Шуляр ; відп. ред. Г. Г. Макарова. – Чернігів,
2012. – 24 с.

Біобібліографічний покажчик «Микола Миколайович
Дідович» складений працівниками науково-бібліографічного
відділу Наукової бібліотеки ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка.

У покажчику вміщено наукову біографію та список
опублікованих праць кандидата педагогічних наук, доцента
кафедри педагогіки, психології, методик навчання фізики та
математики ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка М. М. Дідовича.

Уклад. Н. П. Шуляр

Відп. ред. Г. Г. Макарова

Комп'ютерний набір Н. П. Шуляр

Комп'ютерна верстка і дизайн Н. П. Шуляр

Від упорядників

Біобібліографічний покажчик «Микола Миколайович Дідович» продовжує серію «Наукова спадщина викладачів ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка». Він містить відомості про науковий та методичний доробок кандидата педагогічних наук, доцента кафедри педагогіки, психології, методик навчання фізики та математики ЧНПУ імені Т. Г. Шевченка Миколи Миколайовича Дідовича і виданий з нагоди його 70-річного ювілею.

До покажчика увійшли опубліковані праці: навчально-методичні посібники, статті з періодичних видань та видань, що продовжуються, збірників наукових праць вузів, матеріалів науково-практичних конференцій та з інших джерел.

Представленний біобібліографічний покажчик складається з таких розділів:

- Автобіографія
- Хронологічний покажчик праць Миколи Миколайовича Дідовича
- Іменний покажчик співавторів.

У покажчуку дотримано хронологічний характер розміщення опублікованих праць у прямій послідовності. У межах одного року матеріал розміщено за алфавітом назв. Бібліографічний опис здійснено відповідно до діючих державних стандартів та згідно з рекомендаціями ЦНБ імені В. І. Вернадського щодо складання та оформлення біобібліографічних покажчиків.

Видання розраховане на науковців, викладачів вузів, учителів та методистів, студентів, працівників бібліотек з метою використання у науково-дослідній, науково-методичній, науково-педагогічній та професійній діяльності.

Автобіографія

Народився 5 січня 1942 року в селі Голубичі Ріпкинського району Чернігівської області в селянській сім'ї. Вчився спочатку в Голубицькій семирічній школі, а потім в Церковищанській (тепер Новоукраїнській) середній школі, яку закінчив у 1958 році. У цьому ж році вступив на фізико-математичний факультет Чернігівського педінституту, який закінчив у 1963 році за спеціальністю математика та фізики.

По закінченні інституту був направлений на роботу в Закарпатську область, де працював вчителем математики в Синевірській середній школі протягом 1963-1964 навчального року. Після служби в армії в серпні 1965 року працював вчителем фізики й трудового навчання в Чернігівській восьмирічній школі № 15. З 1967 по 1969 рік – вчитель фізики Чернігівської середньої школи № 5. З 1969 по 1971 рік працював завучем Чернігівської середньої школи № 4, а з 1971 по 1975 рік – асистентом в Чернігівському державному педагогічному інституті імені Т. Г. Шевченка.

У 1975 році вступив до аспірантури в Науково-дослідний інститут педагогіки АПН України в м. Києві за спеціальністю методика навчання фізики. Науковим керівником моєї дисертаційного дослідження був відомий педагог-методист О. І. Бугайов, якому щиро вдячний не тільки як науковому керівникові, а й як людині, яка сприяла моєму розвитку і становленню як людини і як методиста.

Після закінчення аспірантури у 1978 році повернувся на роботу в Чернігівський педінститут, де два роки працював молодшим науковим співробітником. У лютому 1980 року захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. З вересня 1980 року на викладацькій роботі: працював старшим викладачем та доцентом кафедри, яка в різні роки називалась по-різному: кафедра методики фізики і технічних засобів навчання; кафедра методики викладання математики і фізики; кафедра педагогіки, психології і методики викладання математики і

фізики; кафедра педагогіки, психології і методики викладання фізики; кафедра педагогіки, психології та методик навчання фізики і математики.

Весь час викладав методику навчання фізики, вів лекційний курс, лабораторні та практичні заняття, був керівником педагогічної практики, методистом, керував написанням курсових, дипломних та магістерських робіт з методики навчання фізики. Протягом 15 років, з 1983 по 1998 р. працював на посаді заступника декана фізико-математичного факультету.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК ПРАЦЬ

Миколи Миколайовича Дідовича

1973

Методичні поради вступникам, що складають екзамен з фізики [Текст]. – Чернігів, 1973. – 15 с.

1976

Удосконалення індикатора індукції магнітного поля та досліди з ним [Текст] // Фізика в шк. – К., 1976. – С. 64–67.

Энергетический подход к трактовке (формированию) некоторых физических понятий на второй ступени обучения [Текст] : метод. рекомендации для эксперим. обучения "Основы электродинамики. Оптика". – К., 1976. – 29 с.

1977

Використання поняття енергії для систематизації та узагальнення знань учнів з електродинаміки [Текст] // Проблеми дальншого розвитку педагогічних і психологічних наук в світлі рішень ХХV з'їзду КПРС : тези респ. наук. конф. – К., 1977. – Вип. 2. – С. 85–86.

Розвиток знань учнів про поняття енергії зв'язку [Текст] // Методика викладання фізики. – К., 1977. – Вип. 12. – С. 19–26.

Систематизация и обобщение знаний учащихся на основе закона сохранения и превращения энергии [Текст] // Методические рекомендации по совершенствованию учебно-воспитательного процесса в школах / под ред. С. У. Гончаренко. – К., 1977. – С. 26–28.

1978

Поглиблення, систематизація та узагальнення знань учнів з електродинаміки (на основі закону збереження і перетворення енергії) [Текст] // Методика викладання фізики : респ. наук.-метод. зб. / ред. О. І. Бугайов. – К., 1978. – Вип. 13. – С. 48–56.

Узагальнення знань учнів з окремих тем розділу "Оптика" [Текст] // Викладання фізики в школі : зб. ст. / за ред. Є. В. Коршака. – К., 1978. – С. 59–63.

1979

Про конкретизацію та узагальнення знань учнів з механіки на основі динамічного й енергетичного підходів [Текст] // Викладання фізики в школі : зб. ст. / за ред. Є. В. Коршака. – К., 1979. – С. 58–63.

1980

Обобщение и систематизация знаний учащихся на основе понятий энергии и закона ее сохранения [Текст] : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук (13.00.02). – К., 1980. – 22 с.

1981

Функции законов сохранения в обучении физике [Текст] // Физика в шк. – 1981. – № 2. – С. 43–46. (Соавт.: А. И. Бугаев).

1984

Воспитание активной жизненной позиции у школьников [Текст] : метод. материал к лекции. – Чернигов, 1984. – 22 с. (Соавт.: В. Г. Гетта).

Координатний метод розв'язування задач з фізики в середній школі [Текст] : метод. розробка для вчителів

фізики. – Чернігів, 1984. – 24 с. (Співавт.: В. Г. Гетта, К. Т. Соколенко).

1985

Педагогические основы трудового воспитания подрастающего поколения в процессе производительного труда [Текст] : метод. материал к лекции. – Чернигов, 1985. – 25 с. (Соавт.: В. Г. Гетта).

1986

Методические рекомендации к лекции на тему "Профессиональная ориентация учащихся" [Текст]. – Чернигов, 1986. – 21 с. (Соавт.: В. Г. Гетта).

Розгляд граничних випадків під час розв'язування задач як засіб здійснення розвиваючої функції навчання [Текст] // Підвищення ефективності уроків фізики : зб. ст. / під ред. О. І. Бугайова ; упоряд. Г. В. Самсонова. – К., 1986. – С. 125–130.

Систематизація та узагальнення знань учнів з молекулярної фізики [Текст] // Методика викладання математики і фізики : респ. наук.-метод. зб. / ред. О. І. Бугайов. – К., 1986. – Вип. 3. – С. 70–74. (Співавт.: В. І. Зайка).

1989

Активізація роботи студентів з психолого-педагогічної та методичної підготовки на основі нового навчального плану [Текст] // Розвиток творчих здібностей студентів і учнів у процесі вивчення предметів фізичного циклу : метод. рек. на допомогу вчителям фізики серед. загальноосвіт. і проф. шк., студ. і викл. фіз.-мат. ф-тів пед. ін-тів. – Луцьк, 1989. – С. 41–44. (Співавт.: В. Ф. Савченко, Е. В. Рафаловський).

Атмосфери планет [Текст] : метод. рекомендации по изучению курса общ. астрономии в пед. вузе / МНО УССР ; Черниг. гос. пед. ин-т им. Т. Г. Шевченка. – Чернигов, 1989. – 35 с. (Соавт.: И. К. Коваль, Л. П. Сорокина).

Методичні поради з фізики для вступників на фізико-математичний факультет [Текст] / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1989. – 60 с. (Співавт.: А. П. Середній, В. В. Цибуля).

1990

Значення індивідуальної роботи студентів для професійної підготовки [Текст] // Співробітництво вузу і школи – найважливіша умова підготовки вчителя : тези доп. обл. наук.-метод. конф. – Чернігів, 1990. – С. 36–37.

Методика викладання фізики в середній школі [Текст]. Ч. 1. : плани семін.-практ. занять. / МВССО УРСР ; ЧДПІ ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1990. – 19 с. (Співавт.: В. Ф. Савченко).

Міжпредметні зв'язки шкільних курсів фізики і астрономії [Текст] // Міжпредметні зв'язки під час вивчення фізики в середній школі і в педвузі : метод. рек. на допомогу вчителям фізики серед. загальноосвіт. і проф. шк., студ. і викл. фіз.-мат. ф-тів пед. ін-тів. – Луцьк, 1990. – С. 22–23. (Співавт.: І. К. Коваль).

Розвиток мислення учнів у процесі розв'язування задач [Текст] // Розвиток мислення студентів та учнів у процесі вивчення фізики : тези доп. на респ. семінарі з актуал. питань методики викладання фізики, 16-17 трав. 1990 р. – Чернігів, 1990. – С. 13.

1991

Завдання і організація практикума з розв'язування

фізичних задач [Текст] // Розв'язування задач і лабораторні роботи в загальній системі навчання фізиці в школі і вузі : тези доп. на респ. семінарі з актуал. питань методики викладання фізики в шк. і вузі, 27-29 черв. 1991 р. – Мелітополь, 1991. – С. 6–8.

Про проведення практикуму з техніки шкільного фізичного експерименту [Текст] // Навчальний демонстраційний експеримент : тези доп. на респ. семінарі з актуал. питань методики викладання фізики. – Бердянськ, 1991. – С. 9–10. (Співавт.: В. Ф. Савченко).

Фізична модель стаціонарної зірки [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції, присвяченої 75-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1991. – Ч. 2. – С. 50–53. (Співавт.: І. К. Коваль, Л. П. Сорокіна).

1992

Відновити втрачені традиції [Текст] : метод. семінар у Чернігові // Рід. шк. – 1992. – № 2. – С. 91–92. (Співавт.: В. Ф. Савченко).

Врахування поглинання сонячного випромінювання земною атмосфорою при поясненні сезонних змін клімату на Землі [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – Ч. 2. – С. 16–17. (Співавт.: І. К. Коваль, Л. П. Сорокіна).

Деякі аспекти підготовки вчителя астрономії [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – Ч. 2. – С. 18–19. (Співавт.: І. К. Коваль, Л. П. Сорокіна).

До вибору гальванометрів у деяких демонстраціях [Текст] // Методичні знахідки: математика та фізика : зб. ст.

/ під ред. А. А. Давидьон. – Чернігів, 1992. – Вип. 2. – С. 42–44.

Про вивчення сили пружності в курсі фізики середньої школи [Текст] // Методичні знахідки: математика та фізика : зб. ст. / під ред. А. А. Давидьон. – Чернігів, 1992. – С. 12–14.

Про контроль знань студентів [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції. – Чернігів, 1992. – Ч. 1. – С. 22–23. (Співавт.: І. К. Коваль, Л. П. Сорокіна).

1993

Залучення студентів до складання навчальних задач з фізики [Текст] // Проблеми використання задач у процесі викладання природничо-математичних дисциплін. – Чернігів, 1993. – С. 85–88. (Співавт.: Є. В. Коршак, В. Ф. Савченко, А. А. Давидьон).

Роль задач у формуванні поняття імпульсу [Текст] // Проблеми використання задач у процесі викладання природничо-математичних дисциплін. – Чернігів, 1993. – С. 64–66. (Співавт.: І. К. Коваль, Л. П. Сорокіна).

Создание проблемных ситуаций при изучении превращений энергии [Текст] // Методологические, дидактические и психологические аспекты проблемного обучения физике : тез. докл. 3-й Междунар. науч.-метод. конф., 29-31 авг. 1993 г. – Донецк, 1993. – С. 97–98. (Соавт.: Н. И. Акименко).

1995

Вивчення закону Гука в умовах профільної диференціації [Текст] // Диференціація навчання фізиці : зб. ст. – Чернігів, 1995. – С. 7–10. (Співавт.: М. І. Акименко).

Енергія конвективних рухів в атмосферах планет [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1995. – С. 121–123. (Співавт.: І. К. Коваль, Г. В. Ніколаєць, Л. П. Сорокіна).

Про колір зірок [Текст] // Тези доповідей міжвузівської науково-практичної конференції / Черніг. держ. пед. ін-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1995. – С. 123–125. (Співавт.: І. К. Коваль, Г. В. Ніколаєць, Л. П. Сорокіна).

1996

Демонстрація закону електромагнітної індукції [Текст] // Методичні особливості викладання фізики на сучасному етапі : матеріали доп. II Міжвуз. наук.-практ. конф., 22-23 берез. 1996 р. – Кіровоград, 1996. – Ч. II. – С. 37–38. (Співавт.: М. І. Акименко).

До методики вивчення електромагнітної індукції [Текст] // Ювілейна конференція з фізики та математики, присвячена 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка : матеріали конф. – Чернігів, 1996. – С. 68–70. (Співавт.: М. І. Акименко).

Закони збереження в системі фізичної освіти [Текст] // Стандарти фізичної освіти в середній школі України : матеріали наук.-метод. конф. (м. Чернігів, 27-28 черв. 1996 р.). – Чернігів, 1996. – С. 7–8. (Співавт.: М. І. Акименко).

Інтеграція фізики і астрономії [Текст] // Стандарти фізичної освіти в середній школі України : матеріали наук.-метод. конф. (м. Чернігів, 27-28 черв. 1996 р.). – Чернігів, 1996. – С. 30–31. (Співавт.: І. К. Коваль, Л. П. Сорокіна).

Порівняльна характеристика механічних і електромагнітних хвиль [Текст] // Стандарти фізичної освіти в середній школі України : матеріали наук.-метод. конф. (м. Чернігів, 27-28 черв. 1996 р.). – Чернігів, 1996. – С. 75–76. (Співавт.: С. М. Мощенко).

Про демонстрацію залежності електрорушійної сили індукції від швидкості зміни магнітного потоку [Текст] // Ювілейна конференція з фізики та математики, присвячена 80-річчю Чернігівського державного педагогічного інституту ім. Т. Г. Шевченка : матеріали конф. – Чернігів, 1996. – С. 71–72. (Співавт.: М. І. Акименко).

1997

Симетрія і закони збереження [Текст]. Ч. 1. : навч. посіб. – К. : НПУ, 1997. – 140 с. (Співавт.: І. Т. Горбачук, Ю. А. Мусієнко).

1998

Систематизація знань учнів при формуванні поняття електромагнітного поля [Текст] // Дидактичні проблеми фізичної освіти в Україні : матеріали конф. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1998. – С. 53–57. (Співавт.: С. М. Мощенко).

Формування поняття швидкості в курсі механіки середньої школи [Текст] // Дидактичні проблеми фізичної освіти в Україні : матеріали конф. / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 1998. – С. 3–5. (Співавт.: М. І. Акименко).

1999

Екологічне виховання на уроках фізики у ліцеях природничого профілю [Текст] // Профорієнтація та довузівська підготовка майбутніх спеціалістів: проблеми,

досвід, перспективи : матеріали наук.-практ. конф. – Чернігів, 1999. – С. 140–142. (Співавт.: А. П. Середній).

Методичні рекомендації для вступників до ліцею (фізико-математичний профіль) [Текст]. – Чернігів : ЧДПУ, 1999. – 32 с. (Співавт.: В. М. Дедович, А. П. Середній).

Розв'язування задач з фізики [Текст] : посіб. для абитурієнтів. – Чернігів : ЧДПУ ім. Т. Г. Шевченка, 1999. – 172 с. (Співавт.: М. І. Акименко).

2000

Вивчення правила Ленца в курсі фізики середньої школи [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2000. – Вип. 3. – С. 43–50. – (Серія "Педагогічні науки").

Система задач на явище фотоефекту та фотони [Текст] // Збірник наукових праць Херсонського педагогічного університету. – Херсон, 2000. – Вип. 15, ч. 1. – С. 275–279. – (Серія "Педагогічні науки").

Спостереження зміни температури води при нагріванні та охолодженні [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2000. – Вип. 3. – С. 213–217. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: В. М. Дедович).

2001

Аналогії при вивченні електромагнітних хвиль [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2001. – Вип. 4. – С. 43–44. – (Серія "Педагогічні науки").

Завдання на складання таблиць та побудову графіків у навчанні учнів фізики [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2001. – Вип. 9. – С. 46–51. – (Серія "Педагогічні науки").

Методика вивчення явища електромагнітної індукції [Текст] // Фізика та астрономія в шк. – 2001. – № 1. – С. 23–27. (Співавт.: М. І. Акименко).

Приємно взяти в руки і не тільки... [Текст] : (про підручник "Фізики-7" і "Фізики-8") // Фізика та астрономія в шк. – 2001. – № 2. – С. 18–20.

2002

Використання задач на випередження в навчальному процесі [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2002. – Вип. 13, т. 1. – С. 49–51. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: В. М. Дедович).

Новий зміст та нові організаційні форми позаурочної роботи з фізики [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2002. – Вип. 13, т. 1. – С. 42–47. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: А. А. Давиденко).

Рішення задач і завдань [Текст] : 7 клас : до підруч. Коршака Є. В., Ляшенка О. І., Савченка В. Ф. "Фізика" 7 кл. – 2-е вид., перероб. – К. : Задруга, 2002. – 36 с.

Рішення задач і завдань [Текст] : 8 клас : до підруч. Коршака Є. В., Ляшенка О. І., Савченка В. Ф. "Фізика" 8 кл. – 2-е вид., переробл. і доп. – К. : Задруга, 2002. – 36 с.

2003

Визначення коефіцієнта поверхневого натягу рідини [Текст] : лабораторна робота // Фізика та астрономія в шк. – 2003. – № 3. – С. 7–8.

Методика навчання фізики в середній школі [Текст] : конспект лекцій / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2003. – 100 с. (Співавт.: В. Ф. Савченко, М. П. Бойко, В. М. Закалюжний, М. П. Руденко).

Про підручник "Фізика. 10 клас" [Текст] // Фізика та астрономія в шк. – 2003. – № 3. – С. 24–26.

Розвиток фізичного мислення учнів при розв'язуванні задач з фізики [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2003. – Вип. 19. – С. 37–39. – (Серія "Педагогічні науки").

2004

Психолого-педагогічні аспекти проблеми формування пізнавальних інтересів підлітків до вивчення фізики [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2004. – Вип. 23. – С. 32–36. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: Н. О. Прядко).

Розв'язування задач з фізики [Текст] : навч. посіб. : практикум. – К. : ДІАЛ, 2004. – 180 с. (Співавт.: С. М. Пастушенко, В. П. Сергієнко).

Складання навчальних фізичних задач та їх використання у навчальному процесі [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів,

2004. – Вип. 23. – С. 32–36. – (Серія "Педагогічні науки").
(Співавт.: І. В. Скрипка).

2005

Моделі та аналогії в процесі формування поняття електричного поля [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів, 2005. – Вип. 30. – С. 84–89. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: Д. Ф. Самотяжко).

Формування поняття вихрового електричного поля [Текст] // Фізика та астрономія в шк. – 2005. – № 4. – С. 30–32.

2006

Про внутрішню логіку викладу навчального матеріалу в підручниках [Текст] // Наукові праці Кам'янець-Подільського державного університету. – Кам'янець-Поділ., 2006. – С. 108–110. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: В. М. Дедович).

Систематизація знань учнів середньої школи про механічні та електромагнітні коливання [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2006. – Вип. 30. – С. 90–96. – (Серія "Педагогічні науки").

2007

Конспекти лекцій з методики навчання фізики в старшій школі [Текст] : підруч. для студ. фіз.-мат. ф-тів пед. вузів / за ред. В. Ф. Савченка. – Чернігів : ЧДПУ, 2007. – 288 с. (Співавт.: В. Ф. Савченко, М. П. Бойко [та ін.]).

Методика навчання фізики в середній школі [Електронний ресурс] / за ред. В. Ф Савченко. – Ніжин : LVA, 2007. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. (Співавт.: В. Ф. Савченко, М. П. Бойко, В. М. Закалюжний, М. П. Руденко).

Розвиток мислення і розширення світогляду учнів при розв'язуванні задач [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2007. – Вип. 46, т. 1. – С. 51–54. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: О. А. Цоколенко).

2008

До формування понять, що описують електричне коло [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2008. – Вип. 57. – С. 46–50. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: В. М. Дедович).

2009

Комплексний підхід до формування практичних умінь і навиків студентів-фізиків [Текст] // Наукові записки. – Кіровоград, 2009. – Вип. 82, ч. 1. – С. 314–318. – (Серія «Педагогічні науки»). (Співавт.: В. Ф. Савченко).

Температура і термометр в шкільних підручниках фізики початку ХХ ст. [Текст] // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету ім. Івана Огієнка. – Кам'янець-Поділ., 2009. – Вип. 15. – С. 281–283. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: В. М. Дедович).

Формування поняття сили у 8 класі основної школи [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2009. – Вип. 65. – С. 45–

49. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: А. А. Давиденко).

2010

Вивчення явища електромагнітної індукції у старшій школі на рівні стандарту [Текст] // Вісник Чернігівського державного педагогічного університету / Черніг. держ. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2010. – Вип. 77. – С. 67–72. – (Серія "Педагогічні науки").

Моделювання при розв'язанні задач у практиці підготовки майбутніх вчителів фізики [Текст] // Науковий вісник Ужгородського національного університету / Ужгород. нац. ун-т. – Ужгород, 2010. – Вип. 18. – С. 49–53. – (Серія «Педагогіка. Соціальна робота»). (Співавт.: В. М. Дедович).

2011

Методика навчання фізики у старшій школі [Текст] : навч. посіб. для студ. ВНЗ / ред. В. Ф. Савченко. – К. : Академія, 2011. – 296 с. – (Альма-матер). (Співавт.: В. Ф. Савченко, М. П. Бойко, В. М. Закалюжний, М. П. Руденко).

Навчальний фізичний експеримент [Текст] : метод. практикум : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя ; Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; заг. ред. В. Ф. Савченко. – Ніжин ; Чернігів : НДУ ім. М. Гоголя, 2011. – 540 с. (Співавт.: В. Ф. Савченко, М. П. Бойко, В. М. Закалюжний, М. П. Руденко).

Систематизація знань учнів про електромагнітне поле [Текст] // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2011. – Вип. 89. – С. 62–66. – (Серія "Педагогічні науки"). (Співавт.: В. М. Дедович).

Фізика [Текст] : мініпідручник / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка. – Чернігів : ЧНПУ ім. Т. Г. Шевченка, 2011. – 94 с.

2012

Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів при вивченні фізичних величин [Текст] // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету / Черніг. нац. пед. ун-т ім. Т. Г. Шевченка ; гол. ред. М. О. Носко. – Чернігів, 2012. – Вип. 99. – С. 36–39. – (Серія "Педагогічні науки").

Методика навчання розв'язувати задачі з фізики [Текст] : навч. посіб. для студ. ВНЗ. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 472 с. (Співавт.: В. Ф. Савченко, О. В. Мельничук).

Фізика [Текст] : довід. для абітурієнтів та школярів : повн. курс підготов. для вступу до ВНЗ. – К. : Літера ЛТД, 2012. – 448 с. (Співавт.: Є. В. Коршак).

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК

- Акименко М. І. 11, 12, 13, 14, 15
Бойко М. П. 16, 17, 18, 19
Бугайов А. І. 7
Гетта В. Г. 7, 8
Горбачук І. Т. 13
Давиденко А. А. 15, 18
Давидьон А. А. 11
Дедович В. М. 14, 15, 17, 18, 19
Заїка В. І. 8
Закалюжний В. М. 16, 18, 19
Коваль І. К. 9, 10, 11, 12
Коршак Є. В. 11, 20
Мельничук О. В. 20
Мощенко С. М. 13
Мусієнко Ю. А. 13
Ніколаєць Г. В. 11
Пастушенко С. М. 16
Прядко Н. О. 16
Рафаловський Е. В. 8
Руденко М. П. 16, 17, 19
Савченко В. Ф. 8, 9, 10, 11, 16, 17, 18, 19, 20
Самотяжко Д. Ф. 17
Сергіenko В. П. 16
Середній А. П. 9, 13, 14
Скрипка І. В. 16
Соколенко К. Т. 7
Сорокіна Л. П. 9, 10, 11, 12
Цибуля В. В. 9
Цоколенко О. А. 18

ЗМІСТ

Від упорядників	3
Автобіографія	4
Хронологічний покажчик праць Миколи Миколайовича Дідовича	6
Іменний покажчик	21

МИКОЛА МИКОЛАЙОВИЧ ДІДОВИЧ

Біобібліографічний покажчик

Укладач	Н. П. Шуляр
Відповідальний редактор	Г. Г. Макарова
Комп'ютерний набір	Н. П. Шуляр
Комп'ютерна верстка і дизайн	Н. П. Шуляр

Наукова бібліотека Чернігівського національного
педагогічного
університету імені Т. Г. Шевченка
вул. Гетьмана Полуботка, 53, м. Чернігів 14013
тел 8 (04622) 3-70-64 e-mail: biblioteka@chgpu.edu.ua